

NOTIȚE ȘI SCRISORI CARE AU APARTINUT LUI CORNEL ZAMFIRESCU, PRIMARUL ORAȘULUI PITEȘTI ÎN PERIOADA 1934-1936

VALENTIN MOTREANU*

Printre reformele înfăptuite de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, în timpul domniei sale, a fost și cea administrativă, votată la 10 martie 1864 și promulgată la 31 martie 1864. Prin această lege se hotărăște ca toate satele, orașelele (târgurile) și orașele României vor deveni pe viitor comune independente. În continuare legea prevedea lămuriri în privința conducerii și administrării localităților. Autoritatea comunală era reprezentată de un consiliu comunal iar administrația așezării i se încredința unei persoane numită primar (primar = latinescul primarius, de la primus = cel dintâi).

Primarul era singurul însărcinat cu administrarea comunei, dar poate delega pe ajutorii de primar să răspundă de unele chestiuni. El este sub autoritatea guvernului. Primarul este șeful administrației dar și al poliției, în mod direct sau prin intermediul agenților și ofițerilor de poliție administrativă.

În acest articol voi face referire la primarul orașului Pitești în perioadă 1934-1936, liberalul Cornel Zamfirescu, ale cărui scrisori și notițe din această perioadă se află în inventarul Muzeului Județean Argeș.

Primarul Cornel Zamfirescu s-a născut pe data de 24 iulie 1893, fiind al doilea fiu al familiei. A urmat cursurile liceului „I. C. Brătianu” pe care le-a terminat în anul 1911, an în care a făcut și școala de artilerie. În anul 1915 a luat licența în drept de la Facultatea de Drept din București și sa înscris în baroul avocaților din Pitești la 1 ianuarie 1915.

În 1922-1926 a fost numit vicepreședinte al comisiei interimare a orașului Pitești.

În 1934, aflându-se în fruntea listei de alegători, a fost ales primar al Piteștilor până în anul 1936 când a fost numit Director al Casei Asigurărilor Sociale din Pitești unde a funcționat și ca inspector general până în 1950 când asigurările sociale s-au desființat.

În perioada celor doi ani cât timp a fost primar, Cornel Zamfirescu a realizat o serie de lucrări edilitare, necesare orașului Pitești. În primul rând a pus în funcțiune uzina de apă, care a fost distrusă de un incendiu în anul 1933. În luna iunie a anului

---

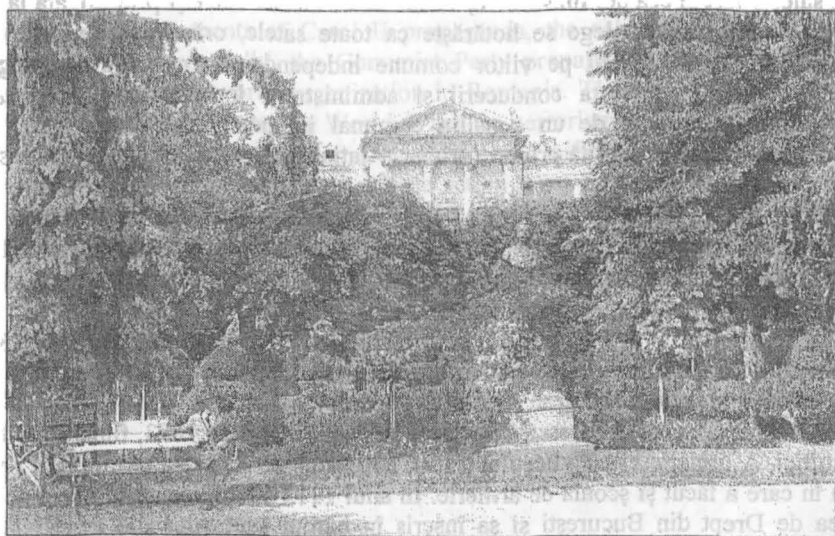
* Muzeul Județean Argeș, Pitești.

1934 a inaugurat pompa centrifugă care a îndestulat alimentarea cu apă a oraşului Piteşti, atât în străzile Craiovei cât şi Exerciţiu.

S-au executat trotuare de asfalt pe străzile Exerciţiu, Fraţii Goleşti, C. A. Rosseti, strada Smeurei, reparându-se toate trotuarele existente dar şi partea carosabilă a străzilor şi bulevardelor care erau deteriorate.

Bolovanii de râu de pe străzile unde se executau trotuare de asfalt erau întrebuinţaţi spre a se face trotuare pe străzile ce se executau cu ocazia prelungirii celor existente. În acest fel nu a existat nici o stradă din oraş fără a se executa un trotuar sau altă lucrare, cum ar fi canal sau conductă de apă.

Bulevardul Republicii a fost pavat de la Grădina Publică (Fig. 1) până în strada general Cristescu cu pavele mici de bazalt natural, iar „la iniţiativa şi la stăruinţa mea...” - spunea Cornel Zamfirescu în notiţe - „...Ministerul de Lucrări Publice a dispus pavarea străzii Viilor de la podul de peste râul Argeş până la strada Viilor, şi pavarea străzii Craiovei, din bulevardul Republicii până în Strada Smârdan, cu pavele mari de bazalt natural şi cu trotuarele respective. Aceste lucrări au costat circa 15 milioane de lei şi au fost achitate de minister“.

Fig. 1. Fosta Grădină Publică şi Prefectura judeţului Argeş.

S-a reuşit astfel ca oraşul să aibă pavaje moderne fără a afecta bugetul său, care era în acei ani de 1.500.000 de lei, înglobând toate obligaţiile unei bune şi civilizate capitale de judeţ.

Ministerul Lucrărilor Publice împreună cu Casa Muncii şi C.F.R. a dispus, scrie în continuare primarul Zamfirescu „tot din iniţiativa mea să termine executarea şcolii din faţa garei Piteşti, construită cu câţiva ani înainte de Primăria Piteşti şi lăsată în părăsire. Fiindcă la această şcoală trebuiau să urmeze cursurile toţi copiii ceferiştilor de la mişcare şi de la depoul de maşini C.F.R., s-a aprobat terminarea lucrărilor pentru darea în folosinţă a imobilului“. Clădirea cuprindea patru săli mari de clasă la parter şi

peu săli la etaj și a funcționat 15 ani de la 1935 până la 1950 când a fost dărâmată spre a se construi un bloc cu 4 etaje.

În ziua de 4 noiembrie 1934, ca primar al orașului Pitești, Cornel Zamfirescu a pus piatra fundamentală al noului palat al administrației financiare de Argeș în prezența ministrului finanțelor Victor Slăvescu, ministrul sănătății Ion Costinescu, a prefectului de Muscel Nicu Nicolau, a șefilor autorităților civile și militare din Pitești. Serviciul religios a fost efectuat de Prea Sfinția Sa Nichita Duma, episcopul Argeșului, care a venit special în acest scop. Actul întocmit a fost semnat de toate personalitățile ce au luat parte și a fost zidit la temelia clădirii.

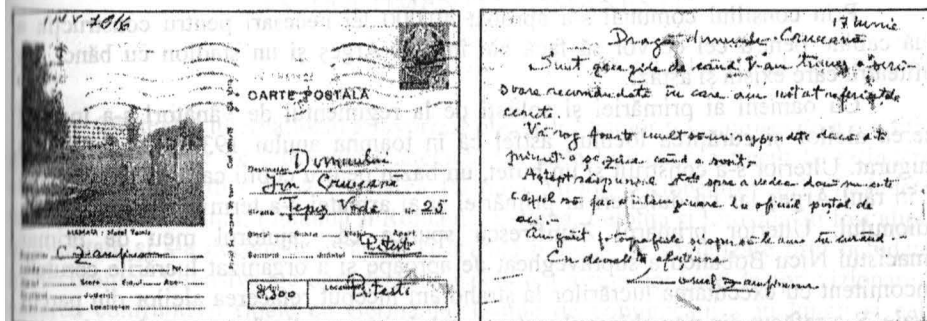

Fig. 2. Corespondența dintre primarul Piteștiului Cornel Zamfirescu și istoricul și publicistul Ion Cruceană

O altă grijă a primarului Cornel Zamfirescu a fost îndestularea cu apă la toate nivelele orașului în care scop a dispus refacerea puțurilor absorbante și efectuarea de noi puțuri, repararea motoarelor de la uzina de apă de la Mărăcineni și instalarea de noi conducte de apă pe străzile unde se simțea lipsa fântânilor. În acest sens a făcut o casă lângă uzină în care să locuiască mecanicul șef al uzinei. Până atunci locuia foarte departe de uzină și la un eventual accident în funcționarea uzinei venea cu întârziere. Orație unei continue supravegheri a funcționării uzinei, s-a reușit ca în tot orașul să fie apă toată ziua și toată noaptea. A mai fost pusă în funcțiune și o nouă pompă centrifugă care avea un debit superior celorlalte pompe.

Tot la inițiativa primarului Cornel Zamfirescu a fost transformată încălzirea teatrului și a băilor comunale din subsolul teatrului, cu păcură în loc de lemne. În iarna 1934 și 1935 teatrul și băile au funcționat cu un calorifer încălzit cu păcură și a fost caldă suficientă atât la băi cât și la teatru.

După alegerile comunale din data de 23 mai 1934, când Cornel Zamfirescu a obținut o majoritate impresionantă atât el cât și partidul liberal, cetățenii fiind liberi a vota cum vor, a fost vizitat la primărie de generalul Ion Antonescu și el născut tot în Pitești, împreună cu colonelul Victor Iliescu, comandantul regimentului de vânători nr. 1 Generalul Ion Antonescu fusese numit de curând comandantul Diviziei a 3-a infanterie care avea sediul la Pitești.

Au avut loc discuții, ocazia cu care s-a propus ca primăria împreună cu armata să facă un ștrand pentru folosul Piteștiului.

Primarul Cornel Zamfirescu a decis ca locul ales pentru construcția ștrandului să fie pe malul râului Argeș, la vărsarea râului Doamnei. Terenul avea o mărime de

câteva hectare pe care crescuseră ploi, sălcii, arini etc., destul de dezvoltăți pentru a răspândi o răcoare foarte plăcută.

Generalul Antonescu cum a văzut situația, mărimea terenului, arborii ce înconjurau a dat ordin colonelului Iliescu ca de a doua zi să înceapă cu soldații regimentului lucrările pentru organizarea ștrandului.

Fiindcă terenul fusese cedat Ministerului de Lucrări Publice, s-a făcut o adresă ca ministerul să renunțe la utilizarea terenului pentru facerea de tuburi de beton și astfel să se poată întrebuința pentru ștrandul al cărui plan îl întocmise între timp serviciul tehnic al primăriei. S-a primit aprobarea ministerului.

Prin consiliul comunal s-a aprobat 40.000 lei necesari pentru construcția a două cabine pentru cei ce vor să facă băi în râul Argeș și un stadion cu bănci, un amfiteatru care există și astăzi.

Cu oameni ai primăriei și soldați de la regimentul de vânători s-a început facerea aleilor și curățirea locului, astfel că în toamna anului 1934 ștrandul să fie inaugurat. Ulterior s-a construit și un bufet, un bazin pentru copiii care nu puteau face băi în râul Argeș iar cu dulgheri ai primăriei și ai armatei s-a terminat și construcția stadionului. Ulterior primarul Zamfirescu spunea că, „ajutorul meu de primar farmacistul Nicu Bobancu a supravegheat de aproape și a organizat lucrările cerute”. Concomitent cu executarea lucrărilor la ștrand am început refacerea aleilor din parcul Trivale. S-a refăcut din nou chioșcul restaurantului și terasa din față, s-a refăcut barajul de la lac ce fusese dislocat de ploile torențiale, iar în toamnă, formându-se din nou lacul, s-a putut patina în iarna 1934-1935.

În aceste notițe, primarul Zamfirescu vorbește și de doi membri ai familiei Brătianu: de Ion C. Brătianu, Ion. I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu, C-tin Brătianu. Despre Ion C. Brătianu primarul spune: „A fost primul ministru a țării de la 1876 până la 1888 și a condus războiul de la 1877-1878 ca prim ministru și ministru de război. La încheierea păcii a fost șeful delegației României împreună cu Mihail Kogălniceanu la Congresul de la Berlin, acesta ca ministru de externe. La 4 mai 1891 când a decedat Ion C. Brătianu a fost înmormântat în vârful dealului de la vila lor de la Florica, de unde a fost adus și depus în cavoul de sub biserica de la Florica la 4 mai 1921”. De Ion I. C. Brătianu spune că „a condus în tot timpul neutralității de la 1914 și a hotărât intrarea noastră în războiul de la 1916, ocupând Transilvania, Bucovina, Banatul, Crișana și Maramureșul și alipirea Basarabiei în 1918 până la Nistru. S-a făcut astfel vechea Dacie căutată de Mihai Eminescu”.

NOTES AND LETTERS BELONGING TO CORNEL ZAMFIRESCU, THE MAYOR OF PITEȘTI BETWEEN 1934 AND 1936

Abstract

In this paper the author presented few notes and letters belonging to Cornel Zamfirescu, the mayor of Pitești between 1934 and 1936, these notices and letters belongs now to the County Argeș Museum Patrimony. They refer to some urbanistic works carried out during his mandate and also an autobiographical note.